

Отже, інтеграція штучного інтелекту у фахову підготовку фінансових аналітиків є необхідною умовою модернізації сучасної фінансової освіти. Використання технологій ШІ сприяє підвищенню якості навчального процесу, розвитку цифрових компетентностей здобувачів та їх адаптації до вимог сучасного ринку праці. Ефективна підготовка фінансових аналітиків у цифрову епоху повинна базуватися на поєднанні традиційних економічних знань із навичками роботи з цифровими системами аналізу даних. Таке поєднання дасть змогу формувати конкурентоспроможних фахівців, здатних ефективно працювати в умовах швидкої цифрової трансформації фінансової сфери.

Література

1. Освіта 5.0 : як штучний інтелект змінює архітектуру навчання : Міжуніверситетський Круглий стіл : КНЕУ, 27.05.2026. URL : https://kneu.edu.ua/ua/round_table_5.0_AI_study/?shem=rimsprwouoe

***Олена Петухова**
старший викладач
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана
Київ, Україна*

ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З АНАЛІТИЧНИМИ КОМПЕТЕНЦІЯМИ В УКРАЇНІ

У контексті цифрової трансформації економіки, повоєнного відновлення та європейської інтеграції України аналітичні компетенції, зокрема аналіз даних, data science, бізнес-аналітика та evidence-based політика, набувають стратегічного значення. Водночас підготовка фахівців з цих напрямів залишається незбалансованою в гендерному аспекті, що обмежує інноваційний потенціал країни, посилює algorithmic bias у моделях штучного інтелекту та знижує якість аналітичних рішень для відбудови.

Сучасний стан гендерного дисбалансу в Україні, за даними 2025–2026 років, демонструє стійку нерівність. Згідно з Gender Gap Report 2025[1], частка жінок серед випускників STEM-спеціальностей становить лише 11,67%. У сфері IT та аналітики ситуація дещо краща, так за даними DOU та галузових звітів 2024–2025 років жінки становлять 23–26% усіх спеціалістів українського IT[5]. Серед технічних фахівців, зокрема data analyst та data scientist, значення цього показника нижче - близько 9-15%. У науці жінки займають значно кращі позиції - 49,7% усіх наукових працівників, що є одним з найвищих значень показників зайнятості у Європі, проте на вищих освітніх рівнях їх представленість різко зменшується: серед докторів наук - лише 26,4%, а серед керівників наукових

установ - 12,8% (в таблиці 1 представлена частка зайнятих жінок в науковій сфері в Україні).

Причинами гендерного дисбалансу в аналітичній освіті України є :

- стійкі гендерні стереотипи щодо зайнятості «чоловічих» у технічних професіях, які формуються ще в школі;
- недостатня чисельність жінок серед викладачів data science та аналітики;
- занижений рівень самооцінки (self-efficacy) представниць жіночої статі у математиці, програмуванні та статистичних дисциплінах;
- вплив воєнного стану: жінки становлять значну частку внутрішньо переміщених осіб та тих, хто потребує перекваліфікації, але мають обмежений доступ до якісних освітніх програм у сфері аналітики.

Таблиця 1. Частка зайнятих жінок у науковій сфері в Україні

Категорія	Частка жінок (%)
Випускники STEM-спеціальностей	11,67
Спеціалісти в українському ІТ (загалом)	23 - 26
Data Analyst - Data Scientist	9-15
Наукові працівники (загалом)	49,7
Доктори наук	26,4
Керівники наукових установ	12,8

Джерело: [2,4,1]

Європейські ініціативи (She Figures, EU STEM Education Strategic Plan) ставлять амбіційні цілі щодо збільшення частки жінок у STEM. Країни, які досягли кращих результатів, такі як Швеція, Норвегія, країни Балтії активно поєднують освітню політику з культурними змінами та підтримкою бізнесу.

Для подолання дисбалансу між жінками та чоловіками у сфері зайнятості необхідно впроваджувати такі стратегії як інтеграція гендерної перспективи в освітні стандарти спеціальностей «Прикладна математика», «Інформатика», «Data Science»; розширення цільових програм підтримки (стипендії, гранти, квоти) для дівчат і жінок на магістерських та післядипломних програмах; розвиток дуальної освіти та партнерств університетів з бізнесом (EPAM, SoftServe, GlobalLogic) з обов'язковим гендерним компонентом; викладання та кар'єрне консультування в школах і університетах як жінок так і чоловіків; а також регулярний моніторинг гендерних показників у межах реалізації Концепції розвитку STEM-освіти до 2027 року.

Гендерний баланс у підготовці фахівців з аналітичними компетенціями є не лише питанням рівності у сфері зайнятості, а й стратегічним фактором конкурентоспроможності та ефективності повоєнного відновлення України. З урахуванням сьогоденної ситуації в економіці України необхідне впровадження комплексної державної політики, яка поєднує в собі освітні реформи, підтримку бізнесу та міжнародну співпрацю. Усунення наявного гендерного дисбалансу дозволить максимально використати інтелектуальний

потенціал українських жінок для цифрової трансформації та європейської інтеграції країни.

Подолання гендерного дисбалансу у підготовці фахівців з аналітичними компетенціями є не лише питанням соціальної справедливості, але й важливим чинником підвищення конкурентоспроможності економіки та якості аналітичних рішень. Для України це особливо актуально в контексті європейської інтеграції та цифрової трансформації. Необхідна комплексна політика, що включає освітні реформи, співпрацю університетів з бізнесом та державою, а також моніторинг гендерних показників на всіх рівнях підготовки фахівців.

Отже, гендерний аспект підготовки фахівців з аналітичними компетенціями потрібно обов'язково враховувати, оскільки це повинно стати центральним очікуваним результатом сучасної вищої освіти України. Це не лише відповідь на вимоги ринку праці, але й ключовий фактор успішного повоєнного відновлення та інноваційного розвитку країни. Необхідна системна трансформація освітніх стандартів, методик викладання та системи оцінювання.

Література

1. <https://www.weforum.org/publications/global-gender-gap-report-2025/>
2. Стратегія впровадження гендерної рівності у сфері освіти : аналітичний звіт. – К., 2024. – 172 с. – Режим доступу: <https://la-strada.org.ua/wp-content/uploads/2024/12/analitchnyj-zvit-za-rezultatamy-doslidzhennya.pdf>.
3. Семігіна Т. Гендерний аспект підготовки соціальних працівників у закладах вищої освіти: виклики воєнного часу. – 2025. – Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/390209263_Gendernij_aspekt_pid_gotovki_socialnih_pracivnikov_u_zakladah_visoj_osviti_vikliki_voennogo_cas
4. UN Women (ООН Жінки) в Україні . <https://ukraine.unwomen.org/uk>
5. <https://dou.ua/lenta/news/women-and-men-in-it/>

Ольга Притоманова

*д-р. фіз.-мат.наук, професор
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана
Київ, Україна*

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ІМІТАЦІЙНОГО МОДЕЛЮВАННЯ У МАКРОЕКОНОМІЧНОМУ АНАЛІЗІ

Сучасна макроекономіка є кількісною, і кількісні навички дедалі цінуються в багатьох різних типах робіт [1]. Аналітичні макроекономічні моделі допомагають ретельно продумати причинно-наслідкові механізми, які генерують певні економічні результати (наприклад, випуск, експорт, імпорт). Моделі особливо корисні, коли змінні, що нас цікавлять, за своєю суттю є кількісними (наприклад, відсоткова ставка та безробіття), і коли кілька з цих